

การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร The Measurement and Evaluation Administration of Potisarnpittayakorn School

¹จารวี สงศรีอุตร ²นพดล เจนอักษร

¹Jarawee Songsriudon ²Nopadol Chenaksara

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{1,2}Faculty of Education, Silpakorn University

¹Corresponding author, e-mail: songsriudon_j@su.ac.th

Received October 26, 2024; Revised December 28, 2024; Accepted: December 31, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร 2) แนวทางการส่งเสริมและพัฒนการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาที่มีแผนแบบงานวิจัย ในลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและข้าราชการครูโรงเรียนโพธิสารพิทยากรจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร 2) แบบสอบถามปลายเปิดสำหรับแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (= 4.28, S.D.= .45) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. แนวทางการส่งเสริมการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร เป็นพหุแนวทาง โดยตัวแปรที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมีแนวทางในการส่งเสริม 5 ด้าน ทั้งหมด 32 ข้อ และมีแนวปฏิบัติทั้งสิ้น 96 แนวทาง อาทิ ประชุมชี้แจงครูและบุคลากรให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการสร้างแบบทดสอบวินิจัย จัดหาครูและบุคลากรปฏิบัติหน้าที่วัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงวุฒิ ความรู้ ความสามารถและความสนใจงานด้านนี้ จัดเตรียมข้อมูล เอกสาร องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการจัดการศึกษา และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามและประเมินผลการทำงานการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษา และจัดเตรียมเอกสารแบบพิมพ์ตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตลอดจนคู่มือ ประกาศ คำสั่ง และหนังสือสั่งการต่าง ๆ และเนื่องจากตัวแปรทุกตัวมีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงกว่า 3.50 ทุกข้อ จึงไม่มีแนวทางในการพัฒนา

คำสำคัญ: การบริหาร; การวัดและประเมินผลการศึกษา; โรงเรียนโพธิสารพิทยากร

Abstract

The purposes of this research were to determine 1) the management of educational measurement and evaluation at Potisarnpittayakorn School and 2) approaches to promote and improve the management of educational measurement and evaluation at Potisarnpittayakorn School. The sample consists of 30 administrators and teachers at Potisarnpittayakorn School. The research tools used are: 1) a question on opinions regarding the level of management of educational measurement and evaluation at the school, and 2) an open-ended questionnaire for suggestions on promoting and improving the management of educational measurement and evaluation. The statistics used for data analysis include frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis. The findings were as follows: 1) The overall management of educational measurement and evaluation at Potisarnpittayakorn School is at a high level. 2) The approaches to promote and improve the management of educational measurement and evaluation at Potisarnpittayakorn School are multifaceted, with five main areas consisting of 32 specific suggestions and 96 practical guidelines. For example, holding meetings to explain the importance of diagnostic test creation to teachers and staff, assigning teachers and personnel to handle educational measurement and evaluation roles based on their qualifications, knowledge, ability, and interest, preparing information and resources on the school's educational measurement and evaluation process, aligning achievement measurement with curriculum changes and 21st century learning, appointing a committee to oversee and evaluate the educational measurement and evaluation process, and preparing forms, manuals, announcements, orders, and other official documents related to the rules of academic performance evaluation. No developmental approaches were identified. And since all variables have arithmetic mean values higher than 3.50, there is no guideline for development.

Keywords: Administration; Measurement and Evaluation; Potisarnpittayakorn School

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข เนื่องจากศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลกควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของ

ประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การวัดและประเมินผลทักษะผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันนับว่าเป็นเรื่องที่ท้าทายสำหรับครูเป็นอย่างมาก เนื่องจากคุณลักษณะที่จะวัดแตกต่างจากเดิมและวัดได้ค่อนข้างยากควรใช้หลักการวัดประเมินผลที่มีคุณภาพระดับสูง เน้นการนำประโยชน์ของผลสะท้อนจากการปฏิบัติของผู้เรียนมาปรับปรุงแก้ไข มีการสร้างความสมดุลในการประเมินผลเชิงคุณภาพ และนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อยกระดับการทดสอบวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเพื่อให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนไว้สองประการ คือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์แปลความหมายข้อมูล แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู การวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ การประเมินระหว่างการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวัน เป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง ซึ่งเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนา ในการเก็บข้อมูลผู้สอนต้องใช่วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การซักถาม การระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้มติข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด การใช้แฟ้มสะสมงาน การใช้ภาระงานที่เน้นการปฏิบัติ การประเมินความรู้เดิม การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อนประเมินเพื่อน และการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) สิ่งสำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อการพัฒนา คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในลักษณะของคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้การเรียนรู้พอกพูน แก้ไขความคิดความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนได้ประการที่ สองคือการวัดและประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน(summative assessment) เป็นการวัดและประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ ซึ่งมีหลายระดับ เช่น เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้ จบรายวิชาเพื่อตัดสินให้คะแนน หรือให้ระดับผลการเรียน ให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนหรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้โอกาสผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียนเห็นได้จากกระทรวงศึกษาธิการมีการกำหนดแนวทางการ

พัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งให้ผู้เรียนต้องมีทักษะสำคัญที่จำเป็นในการใช้ชีวิต โดยที่ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ เจตคติ ค่านิยม และคุณลักษณะต่างๆในการแก้ปัญหาต่างๆในชีวิตประจำวันของตนเองได้ (ไสว พิกขาว, 2567)

การวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในกระบวนการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วจึงจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลังจากนั้นจึงทำการวัดและประเมินผลว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ นั่นคือครูต้องวัดและประเมินผลทุกครั้งที่มีการเรียนการสอน ครูจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ให้เข้าใจในหลักการ และกระบวนการวัดและประเมินผลเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและสถานศึกษาต้องกำหนดรูปแบบหรือแนวทางการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องด้วยรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูลที่มีคุณค่าต่อการนำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน การประสมประสานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน จึงจะส่งผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

จากปัญหาและความสำคัญที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร เพื่อจะเป็นประโยชน์สำหรับการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีสมรรถนะในการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งเป็นสมรรถนะทางวิชาการที่สำคัญของครูเป็นการปรับปรุงพฤติกรรมครูทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยไปพร้อมกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องออกแบบวิธีการส่งเสริมครูให้มีความเชี่ยวชาญที่สามารถทำให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ และเกิดความมั่นใจที่จะออกแบบการจัดการเรียนรู้การวางแผนพัฒนาครูจึงจำเป็นต้องมีสารสนเทศที่ลุ่มลึกเกี่ยวกับการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร
2. เพื่อทราบแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร

ระเบียบวิธีวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ประกอบด้วย ขั้นตอนของการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัย เป็นการวางแผนและจัดเตรียมโครงการวิจัยอย่างเป็นระบบตามระเบียบวิธีวิจัย โดยการศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสารทางวิชาการ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และวรรณกรรมต่าง ๆ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาแล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำเพื่อให้เป็นข้อมูลสนับสนุนการวิจัยและเสนอขออนุมัติโครงการค้นคว้าอิสระ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนการนำแบบสอบถาม 2 ฉบับ โดยฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็น ใช้ในการสอบถามระดับการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ในแต่ละด้านตามผลจากการวิจัยของวราเสณัฐ เกษิสังข์ ใช้ในการไปเก็บข้อมูลจากจากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะทางการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย จัดทำรายงานผลการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้อง ปรับปรุง และแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ จัดทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอรายงานการวิจัยต่อคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อพิจารณาขออนุมัติสำเร็จการศึกษา

1. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและค้นคว้า เพื่อสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามขึ้นตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1) แบบสอบถามความคิดเห็น ผู้วิจัยใช้ผลจากการวิจัยของ วราเสณัฐ เกษิสังข์ เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามแล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2) แบบสอบถามปลายเปิด เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นแล้ว ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสร้างเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามแนวทางการส่งเสริมการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ในตัวแปรที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตสูงกว่า 3.50 และเพื่อสอบถามพัฒนาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ในตัวแปรที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตต่ำกว่า 3.50 โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้างานวัดและประเมินผล หัวหน้างานวิจัย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือ 2 ประเภท คือ 1) แบบสอบถาม โดยการสอบถามข้าราชการครูในโรงเรียน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ข้าราชการครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 3 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ผู้วิจัยทำหนังสือถึงภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิสารพิทยากร เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและข้าราชการครู

2) ผู้วิจัยนำหนังสือที่ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ออกให้ส่งไปยังโรงเรียนโพธิสารพิทยากร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือฉบับที่ 1

1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนของข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละฉบับจนครบทุกฉบับ

2) นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามไปคำนวณหาค่าทางสถิติ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือฉบับที่ 2

นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1) การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์ระดับการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากรใช้มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) โดยนำค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best, John W. and James V. Kahn, 2006)

3) การวิเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร

ผลการศึกษา

1. การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาภาพรวม ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = .45) และรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านจัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านจัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านกำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านจัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา ตามลำดับ

ตาราง ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากรโดยภาพรวม

การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษา ของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร	ระดับพฤติกรรม		
		S.D.	แปลผล
1. ด้านส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.20	.39	มาก
2. ด้านจัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.35	.47	มาก
3. ด้านจัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.21	.62	มาก
4. กำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.31	.49	มาก
5. ด้านจัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.34	.55	มาก
รวม	4.28	.45	มาก

2. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร พบว่า จากแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับที่ 1 ไม่ปรากฏประเด็นคำถามที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตต่ำกว่า 3.50 จึงมีเฉพาะแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากรจำนวน 32 ข้อ 96 แนวทาง

ตาราง สรุปแนวทางในการส่งเสริมการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร จำแนกตามตัวแปร

ตัวแปร	การส่งเสริม(ข้อ)	แนวทางในการส่งเสริม (แนวทาง)
1. ด้านส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา	8	24
2. ด้านจัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา	8	24
3. ด้านจัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา	6	18
4. กำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา	5	15
5. จัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา	5	15
รวม	32	96

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการค้นคว้าอิสระ มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อทราบการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากรอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร มีการจัดระบบการวัดและประเมินผล

การศึกษา มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ บทบาทหน้าที่ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย การวางแผน และการตรวจสอบผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผล โดยการจัดทำรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตร ให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะ และการเรียนรู้เต็มศักยภาพ ร่วมกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม สอดคล้องกับพิบูล เอกวรารังกูร ที่ศึกษาวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านกระบวนการของระบบการวัดและประเมินผลแบบบูรณาการ ประกอบด้วย การดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตั้งแต่การวางแผนการวัด การออกแบบการวัด การดำเนินการวัด และการให้ข้อมูลป้อนกลับ(พิบูล เอกวรารังกูร, 2550) ดังที่กัญญา ลินทรตันศิริกุล กล่าวว่า กระบวนการวางแผนในการวัดและประเมินผลการศึกษา มี 8 ขั้นตอน คือ 1) การดำเนินการก่อนวางแผน 2) การวิเคราะห์ปัญหา 3) การกำหนดแผนงานและโครงการ 4) การกำหนดเป้าหมาย 5) การกำหนดวิธีการ 6) การกำหนดค่าใช้จ่าย 7) การปฏิบัติตามแผน และ 8) การประเมินผล(กัญญา ลินทรตันศิริกุล, 2554) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวราเสฏฐ์ เกษิสังข์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) ส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา 2) จัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา 3) จัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา 4) กำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา และ 5) จัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา(วราเสฏฐ์ เกษิสังข์, 2561) 2. แนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 มี 5 ด้าน คือ 1) ด้านการส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษาประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 24 ข้อ 2) ด้านการจัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 24 ข้อ 3) ด้านการจัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษาประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 18 ข้อ 4) ด้านการกำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษาประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 15 ข้อ และ 5) ด้านการจัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษาประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 15 ข้อ รวมแนวปฏิบัติทั้งหมด 96 ข้อ

เมื่อพิจารณาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากรเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนโพธิสารพิทยากรมีการดำเนินการที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยเริ่มจากการจัดอบรมพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลศึกษาด้านต่างๆ เช่น ด้านเทคนิคและวิธีการวัดและประเมินผล ด้านการสร้างเครื่องมือวัดผล ด้านการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และมีการกำหนดเครื่องมือการประเมินและกำหนดเกณฑ์การประเมินให้มีความหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิบูล เอกวรารังกูร ได้ทำการวิจัย พบว่า การพัฒนาครูในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติต่อการวัดและประเมินผลมีความสำคัญต่อองค์ประกอบของระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ นอกจากนี้กมล ภูประเสริฐ กล่าวว่า ในการพัฒนาบุคลากรด้านการวัดและประเมินผลศึกษานั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูอาจารย์ และผู้ที่ทำหน้าที่ด้านการ

วัดและประเมินผล ให้มีความรู้ความสามารถในงานการวัดและประเมินผลให้สูงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งจะทำให้งานวัดและประเมินผลการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น(กมล ภูประเสริฐ, 2547)

1.2 ด้านจัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนโพธิสารพิทยากรมีการดำเนินการที่เกี่ยวกับการจัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา เพราะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสมรรถนะประจำสายงานที่สำคัญในการปฏิบัติงานของครู คือ การจัดการเรียนรู้ (Learning management) อันได้แก่ ความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ และการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ผู้เรียนได้มีคุณภาพการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและมาตรฐานการเรียนรู้ จะเห็นว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้นอกจากจะมีประโยชน์โดยตรงต่อครูผู้สอนแล้วยังสะท้อนคุณภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับพิกุล เอกวรารังกูร ที่ศึกษาวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านกระบวนการของระบบการวัดและประเมินผลแบบบูรณาการประกอบด้วย การดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตั้งแต่การวางแผนการวัด การออกแบบการวัด การดำเนินการวัด และการให้ข้อมูลป้อนกลับ(พิกุล เอกวรารังกูร, 2550) ดังที่กัญญา ลินทรัตน์ศิริกุล กล่าวว่า กระบวนการวางแผนในการวัดและประเมินผลการศึกษา มี 8 ขั้นตอนคือ 1) การดำเนินการก่อนวางแผน 2) การวิเคราะห์ปัญหา 3) การกำหนดแผนงานและโครงการ 4) การกำหนดเป้าหมาย 5) การกำหนดวิธีการ 6) การกำหนดค่าใช้จ่าย 7) การปฏิบัติตามแผน และ 8) การประเมินผล(กัญญา ลินทรัตน์ศิริกุล, 2552)

1.3 ด้านจัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนโพธิสารพิทยากรมีการดำเนินการด้านกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยเริ่มจากประชุมเพื่อวิเคราะห์ภารกิจงาน กำหนดภารกิจ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาแล้วจึงกำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน และดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลแล้ว จึงประชุมสัมมนาเพื่อสรุปผลการดำเนินงานซึ่งสุพัตร์ พิบูลย์ ได้ให้แนวทางการวัดและประเมินผลไว้ว่า การวิเคราะห์ภารกิจงานการวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์ประกอบหนึ่งของการวัดและประเมินผล

1.4 ด้านกำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนโพธิสารพิทยากร มีการกำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา ขณะดำเนินงาน หรือภายหลังการดำเนินงานการวัดและประเมินผลเสร็จสิ้นลง เช่น สิ้นภาคเรียน หรือสิ้นปีการศึกษา สถานศึกษาจะต้องมีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการกำกับติดตามผลการดำเนินงานเพื่อให้คำแนะนำ หรือชี้แนะแนวทางทันทีที่เกิดปัญหา สอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐา เพชรธนู ได้ทำการวิจัยพัฒนาระบบการกำกับติดตามและประเมินผลแบบมุ่งผลการดำเนินงานของครูในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ด้านกระบวนการประเมิน ประกอบด้วย การเตรียมการกำกับติดตามและประเมินผล การ

วางแผนการกำกับติดตามและประเมินผล และการวิเคราะห์สรุปผลการประเมิน (ณัฐา เพชรธนู, 2556)

1.5 ด้านจัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจาก ครูและบุคลากรสามารถใช้ เอกสาร ตำรา คู่มือ รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลมาใช้ในการ กระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลต่อไป ครูมีความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการวัดและ ประเมินผล (Measurement and evaluation) ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการจัดการเรียนการ สอนที่ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และวัดในสิ่งที่ผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลจาก การวัดจะให้ข้อมูลต่อครูผู้สอนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อการปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนการสอน และเพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใด ในขณะเดียวกัน วัตถุประสงค์และกิจกรรม การเรียนการสอนก็เป็นสิ่งกำหนดรูปแบบของการวัดให้เหมาะสมด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ได้วิจัยการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ เกิดความรับผิดชอบในด้านที่เกี่ยวข้องกับระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา ได้แก่ การ สร้างเครื่องมือวัดผล และการพัฒนาการข้อสอบในชั้นเรียนและโรงเรียน(สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย, 2557)

2. แนวทางการส่งเสริมการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษา ของโรงเรียนโพธิสาร พิทยากร มาทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติ แล้วนำแนวปฏิบัติที่ได้ไปสอบถามความ คิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า แนวทางการส่งเสริมและพัฒนการบริหารการวัดและ ประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร มี 5 ด้าน คือ 1) ด้านการส่งเสริมความรู้และ ทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 24 ข้อ อาทิ ประชุมชี้แจงครูและ บุคลากรให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัย ปฐมนิเทศครูและบุคลากรที่ ทำหน้าที่วัดและประเมินผลให้มีความรู้และทักษะในการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัย ประชุมชี้แจงครู และบุคลากรให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของแบบทดสอบวัดความถนัด 2) ด้านการจัดระบบการวัด และประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 24 ข้อ อาทิ จัดหาครูและบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ วัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงวุฒิ ความรู้ ความสามารถและความสนใจ งานด้านนี้ ประชุมครูและบุคลากรเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ภารกิจ และวางแผนการดำเนินงานด้านการวัด และประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษา 3) ด้านการจัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและ ประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 18 ข้อ อาทิ จัดเตรียมข้อมูล เอกสาร องค์ความรู้ เกี่ยวกับแนวทางดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาด้านการวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการจัดการศึกษา และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จัดเตรียมประกาศ คำสั่ง ระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง หลักสูตรการจัดการศึกษา และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จัดเตรียมเอกสาร ข้อมูล กิจกรรมที่ต้อง ดำเนินการ แนวทางดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านการวัดและประเมินผล การศึกษาของสถานศึกษา จัดเตรียมเอกสาร ข้อมูล สถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลัง การดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาสิ้นสุดลงในแต่ละปีการศึกษา 4)

ด้านการกำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 15 ข้อ อาทิ แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา ของสถานศึกษา ประชุมครู และบุคลากร เพื่อชี้แจงแนวทางการกระจายอำนาจในการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษา และ 5) ด้านการจัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 15 ข้อ อาทิ จัดเตรียมเอกสารแบบพิมพ์ตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตลอดจนคู่มือ ประกาศ คำสั่ง และหนังสือสั่งการต่างๆ ประชุมครู และบุคลากร เพื่อร่วมกันวางแผนจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษามอบหมายคณะกรรมการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษา รวบรวมตัวอย่างเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผลการศึกษา มอบหมายคณะกรรมการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษา รวมแนวปฏิบัติทั้งหมด 96 ข้อ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากรเป็นพหุแนวทาง

ผลจากการกำหนดแนวปฏิบัติของพัฒนาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากองค์ประกอบที่ได้ ผนวกกับข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจากการสอบถามความคิดเห็น ซึ่งสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ได้เสนอผลการวิจัยไว้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของพัฒนาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ไว้ดังนี้ 1) การส่งเสริมให้มีการวัดผลและการประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (formative assessment) ในระดับชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้ตระหนักถึงจุดด้อยของตนและกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ และจะเป็นเครื่องมือของครูผู้สอนในการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของนักเรียน เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการสอน โดยการวัดผลและประเมินผลนี้ ควรมีความหลากหลาย เช่น การทำแฟ้มงาน (portfolio) และการประเมินผลในการทำโครงการ (project-based) ซึ่งวัดทักษะการคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ นันทิยา ไชยมณี กล่าวว่า ความรู้ความเข้าใจด้านการวัดและประเมินผลของครู ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การออกแบบวิธีวัดและประเมินผล การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ และความรู้ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ (นันทิยา ไชยมณี, 2557) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพงษ์ แสงสีมู ได้ทำการศึกษา รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีความรู้และสามารถเลือกใช้วิธีการวัด ออกแบบ สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้วัดและประเมินผลได้เหมาะสมตรงกับสภาพจริงของผู้เรียน และนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง(สุรพงษ์ แสงสีมู, 2557) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญดา ยงยศยังได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม ควรกำกับ ดูแลเกี่ยวกับงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ดำเนินวางแผนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ร่วมกับผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและ สภาพปัญหาความต้องการของ

ชุมชน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ควรเน้นให้ครูมีการวัดผล ประเมินผล เทียบโอน ประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญ สนับสนุนให้มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายนอกและภายในสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานชาติ มาตรฐานเขตพื้นที่ และความต้องการของชุมชนสนับสนุนให้มีการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนระหว่างชุมชน เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนองค์กรต่าง ๆ สำรวจความต้องการสนับสนุนกับวิชาการ ของบุคคล ครอบครัวองค์กร สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่น จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารควรพิจารณาเนื้อหา ภาษาที่ใช้ของหนังสือแบบเรียนมีความถูกต้องตามหลักวิชาและทันสมัย และควรส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรม การเรียนการสอน 2) การสร้างศักยภาพให้กับครูหรือบุคลากรด้านการประเมินผลในการพัฒนาทักษะด้านการวัดและประเมินผล เช่น การจัดการพัฒนาอบรมทักษะในด้านการวัดและประเมินผลให้กับครูและบุคลากรการประเมินผล 3) การสร้างเครื่องการวัดผลและประเมินผลในห้องเรียนและแนวทางการให้คะแนน (rubrics) เพื่อเพิ่มศักยภาพการวัดและประเมินผลของครู 4) พัฒนาค้นข้อสอบการประเมินผลในชั้นเรียนและโรงเรียน ซึ่งครูและโรงเรียนสามารถเข้าถึงและดึงข้อสอบผ่านระบบคอมพิวเตอร์ตามความต้องการ (ธัญดา ยงยศยิ่ง, 2560)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่ของการวิจัยที่มุ่งศึกษาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร โดยกำหนดการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาตามผลการศึกษา วิเคราะห์และสรุปองค์ประกอบของการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานองค์ประกอบของการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1. ส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา 2. จัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา 3. จัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา 4. กำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา 5. จัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา

องค์ประกอบของการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษา

1. ส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา
2. จัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา
3. จัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา
4. กำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา
5. จัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา

สรุป

การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษา ถือเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา จะต้องมีการวางแผนดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และได้ผลผลิตที่ได้จากการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งในแต่ละสถานศึกษา ในแต่ละพื้นที่ที่มีการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการที่ต่างกัน ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จ และเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนา มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และจะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนและบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาขององค์กรและเพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่จะเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาและประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารวิชาการ ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับดำเนินการวัดและประเมินผลการศึกษาภายในสถานศึกษา

1.2 ส่งเสริมแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศมากขึ้น และนำไปใช้ในสถานศึกษาเพื่อให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ เพิ่มทักษะ และเจตคติ แก่ครูผู้สอน ตลอดจนมีการติดตามผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นรูปธรรม เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาครู การพัฒนาสถานศึกษา และการศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรนำแนวปฏิบัติของการบริหารการวัดและประเมินผลศึกษานี้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลกับสถานศึกษาของตนในบริบท ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะในเทคนิคและวิธีการวัดและประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย การสร้างเครื่องมือวินิจฉัยทางการเรียน (Diagnostic test) และเครื่องมือวัดความถนัดทางการเรียน (Aptitude test) และพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ด้านการวัดและประเมินผล

2.2 ด้านการจัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารควรแต่งตั้งมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผล รวมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร ด้านงานการวัดและประเมินผล กำหนดจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของการวัดและประเมินผล ส่งเสริม สนับสนุนการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการวัดและประเมินผล และกำหนดแนวทางการตรวจสอบการดำเนินงานการวัดและประเมินผล

2.3 ด้านการจัดกระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารควรร่วมดำเนินการกับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อวิเคราะห์ กำหนดภารกิจงาน กำหนดหลักเกณฑ์การ

ดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผล และกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติด้านการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผล และจัดประชุมสัมมนาเพื่อสรุปผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน

2.4 ด้านการกำกับติดตามงานการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารควรร่วมดำเนินการกับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผล การกระจายอำนาจในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผล และการมอบหมายผู้รับผิดชอบในการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

2.5 ด้านการจัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารควรดำเนินการจัดเตรียม เอกสารแบบพิมพ์ตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน คู่มือ ประกาศ คำสั่ง หนังสือสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการวัดและประเมินผล เอกสารตำราเกี่ยวกับความรู้ด้านการวัดและประเมินผล รวบรวมตัวอย่างเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผล และฐานข้อมูลผู้เรียน และข้อมูลสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล เพื่อให้บุคลากรสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2547). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: เมธิทิปส์.
- กัญจนา ลิ้นทนต์ศิริกุล. (2552). *การวางแผนการวัดและประเมินผลการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *แนวทางปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ธัญดา ยงยศยิ่ง. (2560). “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3”. *การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ณัฐา เพชรธนู. (2556). การพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินผลแบบมุ่งผลการดำเนินงานของครูในด้านการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 8(1): 55-70.
- นันทิยา ไชยมณี. (2557). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูวิทยาศาสตร์ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 20(1): 118-133.
- พิกุล เอกวางกูร. (2550). “การวิจัยและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการ ระดับประถมศึกษา”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วราเสฏฐ์ เกษีสังข์. (2561). การบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม มจร*. 9(1): 38-46.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริก
หวานกราฟฟิค.
- สุรพงษ์ แสงสีมูข. (2557). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 16(2): 119-128.
- ไสว พิกขาว.(มปป.). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 24 มกราคม 2567, จาก
<http://web.chandra.ac.th/blog/wp.../ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21-พับ.pdf>
- Best, John W. and James V. Kahn. (2 0 0 6). *Research in Education*. 10th ed.
Massachusetts: Pearson Education Inc.